

Allemansrättens dag i skolan

Webbinarium 7 maj 2024

 Svenskt
Friluftsliv

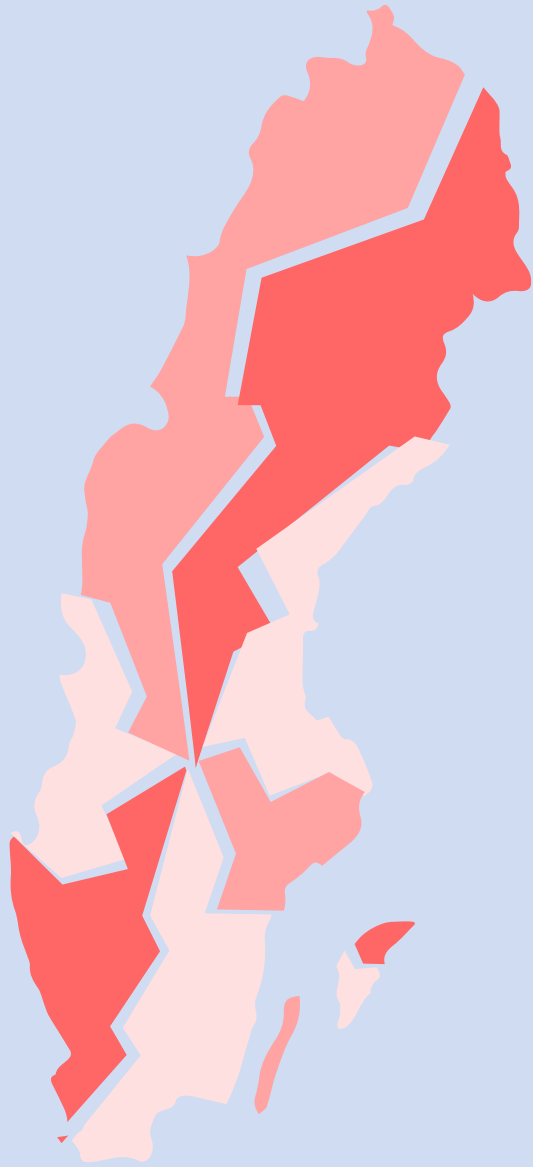

Välkommen – dagens agenda

1. Välkomna – presentation av Svenskt Friluftsliv och Generation Pep
2. Introduktion – Allemansrättens dag 20 september
3. Fördelar med utomhusundervisning och vikten av kunskap om allemansrätten
4. Utbildningsmaterial enligt läroplanen. Sanna Ameln, Svenskt Friluftsliv
5. Case – Klassdraget. Hanna Eriksson, Sportfiskarna
6. Till en lärare från en annan – inspiration. Malin Gustafsson @uteklassrummet
7. Kom igång – Pepskolan, Marie Harding, Generation Pep
8. Hur kan skolan bli en del av allemansrättens dag?
9. Avslut

Vi vill att Sverige ska må bättre

Vi vill att hälsa
ska vara jämlik.
Idag är det inte så.

Gapet växer.

Och med det påverkas våra möjligheter
till ett långt och hälsosamt liv.

Grundades

2016

genom ett initiativ av
Kronprinsessparet och en rad
sammansatta aktörer

MARCUS OCH AMALIA
WALLENBERGS

CS STIFTELSE
FÖR NÄSTA GENERATION

Carl Bennet AB

Axfood

feelgood

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

Karolinska
Institutet

Folkhälsomyndigheten

Myndigheten för
delaktighet

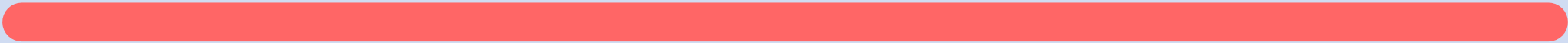

Livsmedelsverket

LULEÅ
TEKNISKA
UNIVERSITET

Alla barn och unga i
Sverige ska ha möjlighet
och viljan att leva ett
aktivt och hälsosamt liv

**Kunskaps-
spridning**

Påverkan

Vägledning

Samverkan

+600

Organisationer

+2100

Unika skolor

+2000

Unika förskolor

+40

Initiativ

Svenskt Friluftsliv

Visionen **Mer friluftsliv för alla** tar sin utgångspunkt i att sänka trösklarna och att tillgängliggöra det organiserade friluftslivet för alla.

Svenskt Friluftsliv verkar för att skapa de bästa förutsättningarna för friluftslivet i Sverige. Som en av Sveriges största folkrörelser är vi friluftslivets talesperson och företrädar 28 ideella friluftsförbund, som tillsammans har närmare två miljoner medlemskap.

Friluftslivet är en rörelse som tar ett betydande samhällsansvar. Vi förbättrar folkhälsan, stärker samhällsekonomin med målet att fler människor ska ha möjlighet att utöva ett aktivt friluftsliv.

Allemansrättens dag

Allemansrättens dag är ett samverkansprojekt för att säkra allemansrätten för kommande generationer genom att säkerställa kunskap om allemansrätten bland barn och unga.

Aktiviteter

- Friluftsgesällskapet arrangerar aktiviteter över hela landet
- Kommuner, företag och andra aktörer uppmärksammar dagen
- Informationskampanjer i sociala medier
- Pressmeddelanden och debattartiklar
- Uppvakning av politiker, beslutsfattare och media
- Kronprinsessparets vandring med Generation Pep

#allemansrättsdag

Alla barn i Sverige ska ha grundläggande kunskaper om allemansrätten, ett rikt naturliv och en god fysisk och psykisk hälsa.

Fördelar och kunskap

Vi vet att ett av hindren för att ge sig ut i svenskt natur är att man inte har tillräcklig kunskap. Att ge barn möjlighet att lära sig om allemansrätten i skolan skapar jämlika förutsättningar för fler att röra på sig mer i naturen.

Fördelar med utomhusundervisning

- Ökar inlärning och arbetsminne
- Förbättrar koncentrationen
- Bidrar till personlig och social utveckling
- Förbättrar hälsan och välbefinnandet
- Ökar fysisk aktivitet och motivation

Utomhusvistelse bidrar också till

- Ökad aptit
- Bättre sömn
- Förbättrad motorik
- Ökad miljömedvetenhet

Citat från läroplanen.

Utbildningmaterial

Många friluftsgesällskaper tar fram utbildningsmaterial som följer läroplanen för allemansrätten. På både roliga sätt och med pedagogiska grepp är materialet anpassat för undervisning.

- [Naturvårdsverkets tipspromenad – Det är lätt att göra allemansrätt](#)
- [Spelet om allemansrätten från Friluftsrådet](#)
- [Svenska Turistföreningens Allemansrättsskola](#)
- [Generation Pep:s allemanspepp](#)
- [Svenskt Friluftslivs filmer med handledning](#)
- [Birdlife – Naturuppdraget](#)
- [Allemansrättsskolan från Svenska Turistföreningen](#)
- [Sportfiskarnas filmer om allemansrätten och fiske](#)

[Fler exempel finns på skolportalen](#)

1

DET ÄR LÄTT ATT GÖRA
allemansrätt

NATUR
VÅRDS
VERKET

Allemansrätten är en unik möjlighet som gör att vi kan röra oss fritt i naturen. Vi gör allemansrätt när vi visar hänsyn till djur, natur, markägare och de vi möter i naturen. Motsvarigheter till allemansrätten finns...

1 I hela världen

X I alla EU-länder

2 I några få länder

Allemansträtten - Laga mat över öppen eld

Sportfiskarna
13 200 prenumeranter

Prenumerera

47

Dela

FRILUFTSFRÄMJANDET

SPELET OM ALLEMANSRÄTTEN

Ett rikare liv med naturen

SPELA

CHANGE LANGUAGE:
ENGLISH | SOOMAAHI | العربية

SVENSKA TURISTFÖRENINGEN

ALLEMANSRÄTTSSKOLAN

Inte störa – inte förstöra

Håll koll på din hund när ni är ute i naturen. Hunder känner tyvärr inte till allemansrätten.

Ta med dig allt skräp när du går hem så skadas inte naturen.

Gå inte för nära någons hus. Kan du titta in genom fönstret är du på tok för nära.

Du får plocka blommor, bär och svamp, men se upp med flyttiska och giftiga sorter!

Var försiktiga när ni eldar i naturen. Släck och städa efter er.

Basta bara där det är okej. Allt vatten uppskattar inte sitt bad!

Ser du denna symbol är det viktigt att du tittar på skyltarna vad du får och inte får göra.

Naturuppdraget

Klassdraget

- Fiske & Friluftsliv på skoltid!

- 180 000 elever sedan 2007
- 2023: 17 500 elever, 230 skolor
- Genomförs av:
  - Anslutna fiskeföreningar
  - Pedagoger som gått våra fortbildningar
    - "Mer friluftsliv i skolan"
    - Regionala fortbildningar
- Pimpel och mete

*Mer info och anmälan till
"Mer friluftsliv i skolan"*

Upplägg

- Heldag/Halvdag med fiske i fokus
- Skola/förening ansöker om spön
  - Spöna behålls av förening/skola för framtida genomförande
- Eleverna får "Fiskehandboken"
- Alla deltagande klasser är med i utlottning av en klassresa med friluftsnaturfokus.

Moment

- Säkerhet vid vatten
- Fiskeregler
- Hur fiskar man?
- Hur hanterar man fisken?
- Allemansrätten

TA MED DIN SKOLKLASS UT PÅ EN
HELDAG MED FISKE OCH FRILUFTSLIV
ETT INSPIRATIONSKOMPENDIUM FÖR KLASSDRAGET

 SportFiskarna

- För mer information kontakta:
- *Hanna Eriksson, Nationellt ungdomsansvarig*
- hanna.eriksson@sportfiskarna.se
- 073-710 66 40

Scanna QR-koden för att
komma till ansökan på vår
hemsida!

Uteklassrummet

Att lära i rörelse

Att lyckas med utomhusundervisning

- **Förberedelse**

- *Välj en plats.*
- *Vad ska vi göra? Varför ska vi göra det?*
- *Vad behöver vi för material?*
- *Vem ska arbeta med vem?*

- **Rutiner**

- *Börja och sluta alltid på samma sätt.*

- **Börja smått**

- *övningar i ring för att hålla ihop gruppen alt. olika typer av promenader i par.*
- *testa en övning som ni lika gärna kunnat göra inomhus t.ex. presentera en bok.*
- *ha utelektion i anslutning till rast.*
- *håll gruppen nära.*

Utehacks

-gör det enkelt

Varför utomhusundervisning?

- Fler sinnen aktiveras och vi lär oss mer
- Ökad koncentration
- Samarbete
- Respekt för naturen
- Bra för hälsan (vi når alla barn!)

Allemansrätten

- **Sant eller falskt** (Naturhistoriska riksmuseet)

NATURHISTORISKA RIKSMUSEET

Vad får jag och vad får jag inte göra i naturen?

	Jag	Harj
1. Jag får jaga.		
2. Jag får slå bär och svamp.		
3. Jag får slå bär och svamp i skogen.		
4. Jag får slå bär och svamp i skogen om det är ett skyddat område.		
5. Jag får slå bär och svamp i skogen om det är ett skyddat område om jag har tillstånd.		
6. Jag får slå bär och svamp i skogen om det är ett skyddat område om jag har tillstånd om jag har tillstånd.		
7. Jag får slå bär och svamp i skogen om det är ett skyddat område om jag har tillstånd om jag har tillstånd.		
8. Jag får slå bär och svamp i skogen om det är ett skyddat område om jag har tillstånd om jag har tillstånd.		
9. Jag får slå bär och svamp i skogen om det är ett skyddat område om jag har tillstånd om jag har tillstånd.		
10. Jag får slå bär och svamp i skogen om det är ett skyddat område om jag har tillstånd om jag har tillstånd.		
11. Jag får slå bär och svamp i skogen om det är ett skyddat område om jag har tillstånd om jag har tillstånd.		
12. Jag får slå bär och svamp i skogen om det är ett skyddat område om jag har tillstånd om jag har tillstånd.		
13. Jag får slå bär och svamp i skogen om det är ett skyddat område om jag har tillstånd om jag har tillstånd.		
14. Jag får slå bär och svamp i skogen om det är ett skyddat område om jag har tillstånd om jag har tillstånd.		
15. Jag får slå bär och svamp i skogen om det är ett skyddat område om jag har tillstånd om jag har tillstånd.		

- **Tipspromenad** (Naturskyddsföreningen)

- **36-leken** (Finlands svenska 4H)

Exempel på sidfottext

20XX-02-01

*”Säg till mig och jag
glömmer. Lär mig
och jag kommer
ihåg. Involvera mig
och jag lär mig.”*

Benjamin Franklin

Pep Skola

Marie Harding
Generation Pep
marie@generationpep.se

Pep Skola

Ett kostnadsfritt evidensbaserat digitalt stöd till alla skolor som vill att fysisk aktivitet och hälsosamma matvanor ska vara en naturlig del av skoldagen.

**Vad säger läroplanen för
skolan, Lgr22?**

Skolan är en stor och naturlig del av de allra flesta barns och ungdomars vardag och ska enligt läroplanen ”sträva efter att erbjuda alla elever **daglig fysisk aktivitet** inom ramen för hela skoldagen”.

”Vidare ska undervisningen bidra till en förståelse för hur **fysisk aktivitet kan påverka hälsa och välbefinnande.**”

Kostnadsfritt &
digitalt metodstöd

Kunskap & vägledning

Konkreta lösningar

Inspirationsbank

Certifiering

2021-06-01

Dölj

Nu är det dags att skapa handlingsplaner!

Fysisk aktivitet

Aktivaste raster

[Handlingsplan](#)

Fysisk aktivitet som en naturlig del i undervisningen

[Handlingsplan](#)

Fysisk aktivitet i anslutning till skoldagen

[Handlingsplan](#)

Hälsosamma matvanor

Skolmältiden som ett pedagogiskt verktyg

[Handlingsplan](#)

Näringsriktig mat i skolan

[Handlingsplan](#)

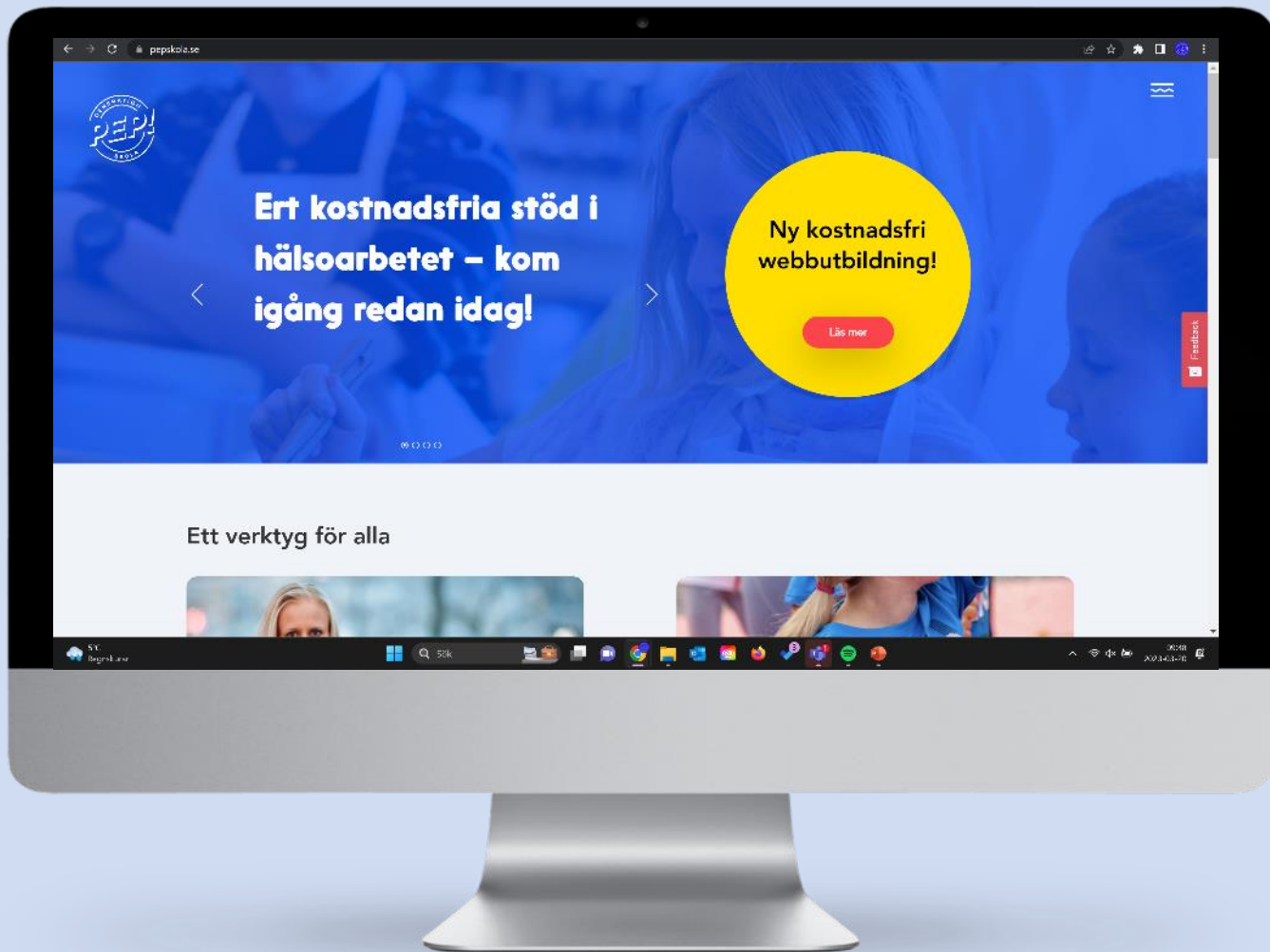

Trivsamma skolmältider

[Handlingsplan](#)

 Fyll i handlingsplan för varje område

 Ditt snitt är: 2.7/4.0

FÖRSLAG PÅ LÖSNINGAR

Som inspiration inför ert arbete har vi valt ut några förslag på lösningar för detta område. Dessa baseras på erfarenhet och till viss del forskning och sammanfattar områdets möjligheter. Använd förslagen som de är eller prata ihop er och anpassa dem efter er skola.

INFÖR REGELBUNDA
RÖRELSEPAUSER

SVARA GENOM ATT RÖRA SIG

INFÖR UTMOMHUSLEKTIONER

HANDLINGSPLAN

Nu är det dags att skapa er handlingsplan. Beskriv vilka aktiviteter ni vill genomföra för att bli bättre, eller motivera hur ni uppfyller kriterierna om ni skattat full pott.

1

Har skolan rörelsepauser under lektionstid?

Läs mer

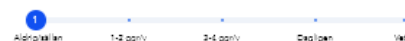
Skapa handlingsplan för hur ni ska uppfylla kriterierna!

Spara

2

Har skolan inkluderat fysisk aktivitet i undervisningen under lektion?

Läs mer

Skapa handlingsplan för hur ni ska uppfylla kriterierna!

Spara

3

Planerar och följer skolan upp aktiviteter för fysisk aktivitet?

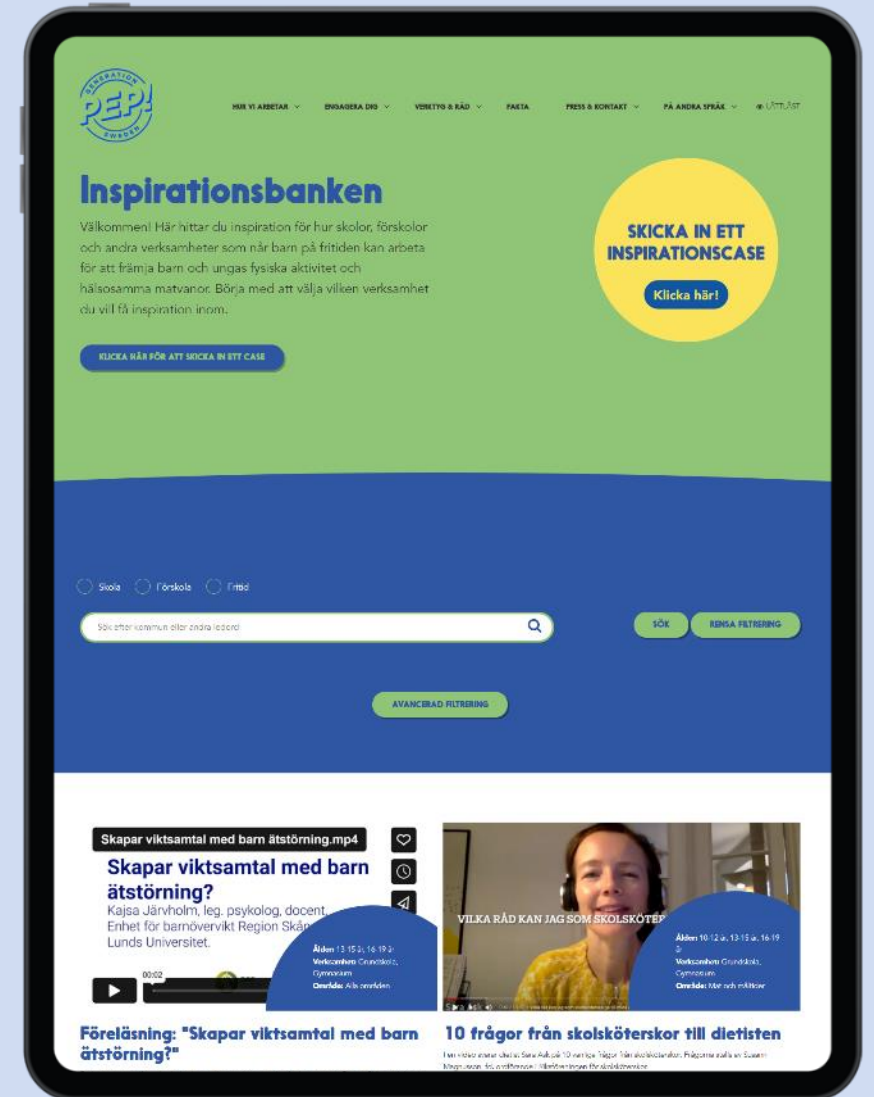
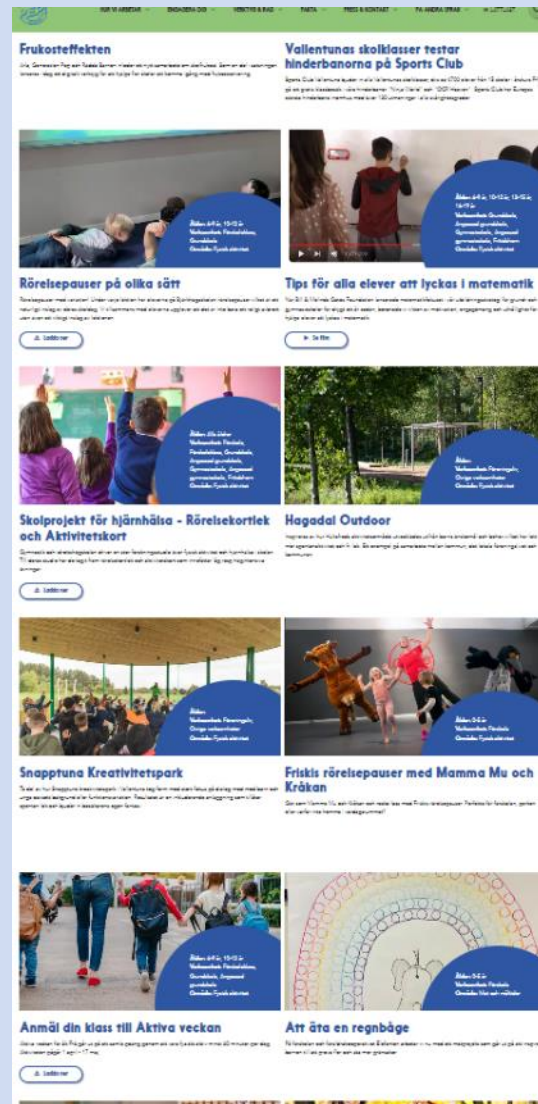
Läs mer

Skapa handlingsplan för hur ni ska uppfylla kriterierna!

Inspirationsbanken

- Konkreta tips och case
- Filtrera efter Pep Skolas 6 områden
- Möjlighet att skapa egna case

2023-06-21

Dölj

Nu är det dags att skapa handlingsplaner!

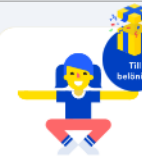
Fysisk aktivitet

Till belöning

Aktiva raster

Klar

Till belöning

Fysisk aktivitet som en naturlig del i undervisningen

Klar

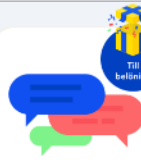

Till belöning

Fysisk aktivitet i anslutning till skoldagen

Klar

Hälsosamma matvanor

Till belöning

Skolmältiden som ett pedagogiskt verktyg

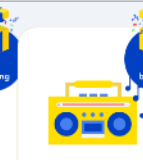
Klar

Till belöning

Näringsriktig mat i skolan

Klar

Till belöning

Trivsamma skolmåltider

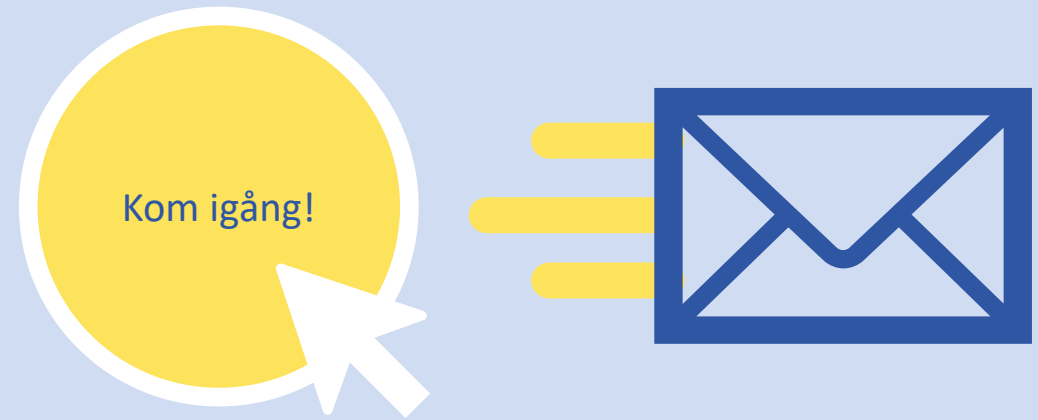
Klar

Fyll i handlingsplan för varje område

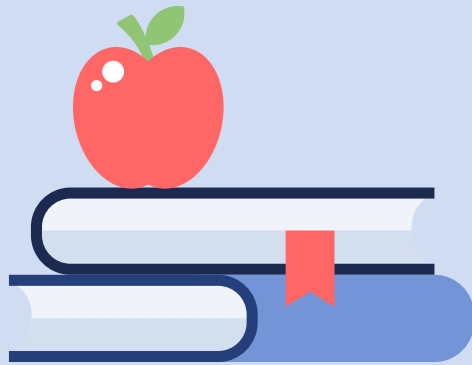
Ditt snitt är: 4.0/4.0

Första steget

- Börja med att registrera skolan på www.pepskola.se
- Ett bekräftelsemail skickas ut med en unik länk till plattformen
- Länken är samma för alla och kan delas med kollegor
- Denna länk behåller ni från år till år

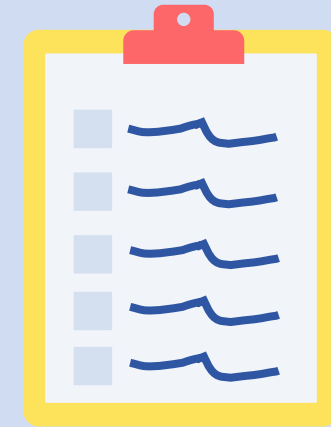
Hur kommer man igång?

Skatta ert nuläge

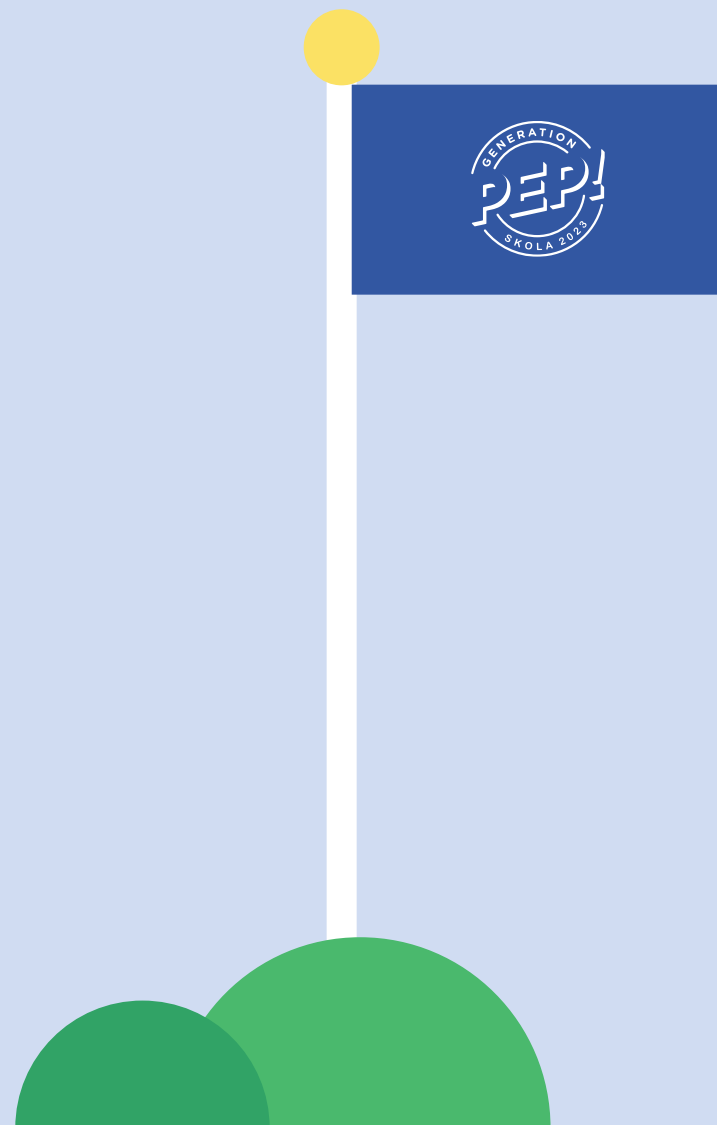
Få inspiration och lösningsförslag

Skapa handlingsplaner

Certifierad Generation Pep Skola

- Lyfta förebilder
- Hög skattning inom alla områden
- Handlingsplaner ifyllda
- Gedigen granskningsprocess
- Diplom, flagga, fira tillsammans!

07 jun 2021

Ny Pep Park invigd i Göteborg

31 maj 2021

Runbackaskolan, F-9, är en certifierad Generation Pep Skola

31 maj 2021

Västerstrandsskolan, F-6, är en certifierad Generation Pep Skola

Aktiviteter i skolan

Att fira allemansrättens dag handlar om låga trösklar och utifrån egna förutsättningar.

Hela dagen

Arrangera en friluftsdag 20 september.

Ta hjälp av en friluftsförbund som håller i en aktivitet eller delar av undervisningen.

Eller använd material som är anpassat efter skolplanen.

En del av dagen

- Förlägg en lektion utomhus
- Ha rörelsepaus utomhus
- Ät lunch eller mellis på skolgården
- Arrangera en tipspromenad om allemansrätten på rasten
- Delta i A-kampanjen

Lyft dagen

- Uppmärksamma dagen på morgonsamlingen
- Lyft dagen i skolans sociala medier
- Låt barnen utmana sina föräldrar i en quiz om allemansrätten som ni gjort på lektionen.

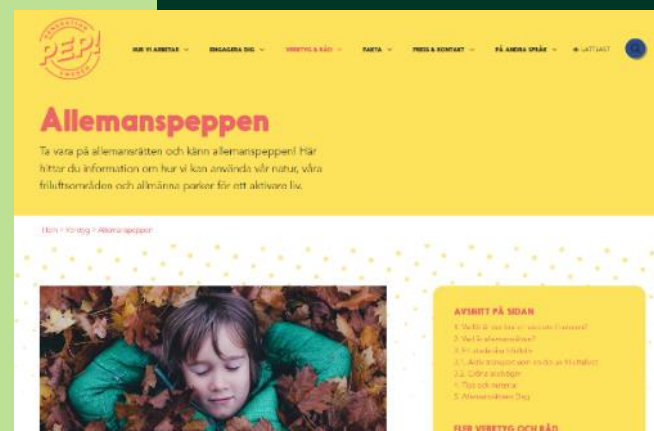
Bara fantastin sätter gränser.

Tack för att ni har lyssnat!

Nyttiga länkar

- [Om allemansrättens dag – Svenskt Friluftsliv](#)
- [Om allemansrättens dag i skolan och A-kampanjen](#)
- [Allemanspeppen – Generation Pep](#)
- [Det är lätt att göra allemansrätt – Naturvårdsverket](#)
- [Skolportalen – luftenarfri.nu](#)
- [Mer friluftsliv i skolan – Naturskyddsföreningen m.fl.](#)
- [@uteklassrummet på Instagram](#)

Kontakt

Sanna Ameln, Svenskt Friluftsliv
Om Allemansrättens dag
sanna.ameln@svensktfriluftsliv.se

Henriette Stahle, Generation Pep
Om Allemansrättens dag
henriette@generationpep.se

Marie Harding, Generation Pep
Om Pep Skola
marie@generationpep.se

